

Η Βιο-Διπλωματία και ο Αγώνας για Οικονομική Ισχύ

[Πρέσβυς Kai Falkman](#)

Σύμβουλος

Υπουργείο Εξωτερικών

Σουηδία

Τα Ηνωμένα Έθνη εόρτασαν πρόσφατα την 50η επέτειό τους. Η κατανομή των δυνάμεων στον οργανισμό σήμερα είναι ίδια όπως 50 χρόνια πριν: πέντε μεγάλες δυνάμεις με μόνιμη θέση στο Συμβούλιο Ασφαλείας και το δικαίωμα του βέτο. Αυτή η κατανομή δεν αντανάκλα τις πραγματικές δυνάμεις του σημερινού κόσμου και γι' αυτό απαιτούνται αλλαγές.

Οι οικονομικές υπερδυνάμεις όπως η Ιαπωνία και η Γερμανία και οι δημογραφικές υπερδυνάμεις όπως η Ινδία, η Νιγηρία και η Βραζιλία, ζητούν επίσης μόνιμες θέσεις στο Συμβούλιο Ασφαλείας. Η ανθρώπινη εμπειρία διδάσκει, ότι αυτοί που έχουν την ισχύ δεν θέλουν να τη μοιραστούν με άλλους, αν μπορούν να το αποφύγουν. Έτσι θα είναι δύσκολο να δημιουργηθεί μία νέα κατανομή δυνάμεων στα Ηνωμένα Έθνη, που να αντανάκλα την σημερινή πραγματικότητα.

Τι είναι ισχύς; Ο καλύτερος ορισμός δόθηκε, νομίζω, από τον φον Κλαούζεβιτς: Ισχύς είναι ο συνδυασμός διαθέσιμων πόρων και θέλησης. Οι πόροι μπορούν να μετρηθούν, σε δολάρια, σε πληθυσμό, σε συμβατικά και πυρηνικά όπλα. Οι πέντε μεγάλοι κατέχουν όλοι πυρηνικά όπλα και ίσως και μερικοί ακόμη, αλλά όχι επίσημα. Η κατοχή των πυρηνικών τους δίνει στρατιωτική δύναμη, την οποία χρησιμοποιούν για πολιτικούς σκοπούς. Η Γαλλία έχει μικρή οικονομική δύναμη σε σχέση με την Ιαπωνία και τη Γερμανία, γι' αυτό διατυμπανίζει την πυρηνική της ισχύ, για να αποκτήσει πολιτική ισχύ.

Πώς απέκτησε η Γαλλία πολιτική ισχύ πριν 50 χρόνια, όταν είχε υποστεί την ήττα από τη Ναζιστική Γερμανία, την κατοχή από το Γερμανικό στρατό και την οικονομική εξαθλίωση; Η Γαλλία ήταν χωρίς πόρους, αλλά είχε τη δύναμη της θέλησης, όπως την εξέφρασε ο στρατηγός ντε Γκώλ. Χωρίς τις ισχυρές του φιλοδοξίες, την επιμονή του και την πίστη του στην ιστορική αποστολή της Γαλλίας, ο Τσώρτσιλ, και ο Ρούσβελτ δεν θα έδιναν ποτέ στη Γαλλία μία θέση ως Μεγάλη Δύναμη στο Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. Η δύναμη της θέλησης δεν μπορεί ποτέ να μετρηθεί και υπόκειται σε αλλαγές από μέρα σε μέρα. Έτσι η ισχύς ως σύνολο δεν μπορεί να μετρηθεί αλλά συχνά δοκιμάζεται και προκαλείται στην πράξη.

Ποια είναι η πραγματικότητα του σήμερα; Έχει πολλές διαστάσεις. Μία είναι, ότι η οικονομική δύναμη είναι πιο σημαντική από την πολιτική δύναμη, λιγότερο ορατή αλλά με μεγαλύτερη επιρροή. Η Ιαπωνία και η Γερμανία δείχνουν μικρή πολιτική θέληση αλλά η οικονομική τους δύναμη έχει παγκόσμιες διαστάσεις.

Τα κράτη περιορίζονται από σύνορα και διεθνείς συνθήκες, αλλά το χρήμα δεν έχει σύνορα. Μία οικονομική απόφαση στο Τόκυο ή στη Φρανκφούρτη έχει άμεσο αντίκτυπο σε όλο τον κόσμο και μπορεί να ρίξει κυβερνήσεις.

Τα σύνορα δείχνουν όλο και περισσότερο ψεύτικα ακόμη και από πολιτική άποψη. Τα κράτη δεν αγωνίζονται πλέον ενάντια σε εξωτερικούς εχθρούς, αλλά ενάντια σε επαναστάτες, τρομοκράτες, και εγκληματίες μέσα στη δική τους επικράτεια. Ομάδες και συμμορίες με σύγχρονα όπλα παρανομούν και ελέγχουν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Τα όπλα γίνονται όλο και πιο φθηνά, είναι πιο εύκολο να τα βρει κανείς παντού και δεν απαιτείται μεγάλη οικονομική ισχύς από τους χρήστες. Αλλά η πολιτική ισχύς που προσδίδουν μπορεί να είναι συντριπτική και να αναστατώσει τα κράτη, που δεν μπορούν να ασκήσουν πλέον πλήρη έλεγχο εντός της επικράτειας τους. Τέτοια παραδείγματα είναι εύκολο να δοθούν, από την πρώην Γιουγκοσλαβία, την Αφρική κλπ.

Σε τέτοιες καταστάσεις έγινε συχνά εφικτή, στη βάση της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η μεταφορά διεθνών δυνάμεων, υπό τη διοίκηση του Ο.Η.Ε., για να προστατευθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα απειλούμενων ομάδων ή ατόμων. Αυτή είναι μία νέα εξέλιξη στη διεθνή διπλωματία, που δείχνει την προτεραιότητα που αποκτά ο άνθρωπος έναντι του κράτους.

Αυτή η εξέλιξη υποβοηθήθηκε, πιστεύω, από την ύπαρξη της πυρηνικής ενέργειας. Η ραδιενέργεια που εκλύθηκε από το ατύχημα στο Τσερνομπίλ δεν σταμάτησε σε κρατικά σύνορα. Το Λαπλάντ της βόρειας Σουηδίας χτυπήθηκε εξίσου με τις γειτονικές περιοχές της Ουκρανίας. Ο άνεμος υπερισχύει και γίνεται αυτός ο στρατηγός, που διατάζει και επιτίθεται χωρίς να λαμβάνει υπ' όψιν του σύνορα και υπηκοότητες.

Το δηλητηριασμένο γρασίδι του Λαπλάντ δίνει μία νέα διάσταση της σημερινής πραγματικότητας. Ούτε η ανθρώπινη ύπαρξη δεν είναι πια το επίκεντρο των φροντίδων μας. Το κέντρο είναι ο βίος, η ζωή. Ο βίος είναι η βάση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όταν το δικαίωμα και η πιθανότητα για επιβίωση κινδυνεύουν, τότε όλα τα άλλα δικαιώματα εξαφανίζονται.

Ο βίος θέτει τον άνθρωπο στη σωστή του θέση στη Δημιουργία, ως κουκίδα στη γωνία ενός κινέζικου πίνακα που δείχνει ένα τοπίο και όχι ως το κεντρικό θέμα σε ένα ευρωπαϊκό αναγεννησιακό πίνακα. Η βιοπολιτική είναι μία εμπνευσμένη προσπάθεια για να καθοριστεί η θέση του ανθρώπου σε ένα πολυδιάστατο κόσμο, να φανεί η αλληλεξάρτησή του με τις άλλες διαστάσεις, ώστε να σκιαγραφηθούν οι ενέργειες που απαιτούνται για την αλλαγή. Είναι μία προσπάθεια να βρεθεί ο άνθρωπος σε μία πολυδιάστατη βιοκεντρική θέση, από την

ανθρωποκεντρική θέση που έχει σήμερα.

Παραφράζοντας τον ορισμό του Κλαούζεβιτς: Η βιοπολιτική έχει τη θέληση, που εκφράζεται ξεκάθαρα από την πρόεδρο και ιδρύτριά της και τους αυξανόμενους πόρους, που φαίνονται από την παρουσία σ' αυτήν ατόμων από 85 χώρες. Με διαρκώς αυξανόμενους πόρους και κοινή θέληση, η βιοπολιτική θα αλλάξει τις αξίες της κοινωνίας μας και θα δημιουργήσει ένα νέο πλαίσιο δράσης.

Η Α.Ε. ο Πρέσβυς **Kai Falkman** έχει υπηρετήσει ως ακόλουθος στο Σουηδικό Υπουργείο Εξωτερικών, ακόλουθος στο Τόκιο, Γραμματέας στο Υπουργείο Εξωτερικών, Πρώτος Γραμματέας της Πρεσβείας στο Λονδίνο, Πρόξενος στη Λισσαβόνα και Πρέσβυς στη Λουάντα. Έχει πτυχίο νομικής και έχει συμμετάσχει σε μελέτες της CFIA του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ. Από το 1991 έως το 1995 ήταν Γενικός Πρόξενος της Σουηδίας στην Κωνσταντινούπολη.